

סימן קסח

הפוסק מדברי תורה מאבילין אותו וכו'

ב"מ למט-מנים התשנ"ד בני יצ"א

מע"כ האי צורב כו' כמר אלכסנדר מאיר שבטור הי"ד
בישיבת עץ חיים ווילדייק בעלגיע.

אחדשה"ט, על דבר שאלתו זהה מימרה דאמר רבי לוי
(חגיגה י"ג וע"ז ג') כל הפוסק מדברי
תורה מאבילין אותו גחלי רחמים אם היא הלכה וכיון שראה
בשע"ז סי' רפ"ה אות י"א דזאמנע העצרת הפרשה לא
יפסיק לכתחילה אפי' בין פרשה לפרשה ובאותו ענין אסור
מטעם כל הפוסק מד"ת מאבילין כו' ורובה לדעת בלימוד
הגמ' אחרי כמה זמן אפשר להפסיק שלא יהי' בכלל מאבילין,
ואם מותר להפסיק בין סדר לסדר כשהולכין לאכול או שצריך
לעשות מה שהוא, ושמע פעם שהסטייפלער זוק"ל הי'
עושה תנאי קודם הלימוד שיהא מותר להפסיק בזמנא הלימוד
ורובה לדעת אי מהני לכל אדם תנאי כזה. דע כי דבר גדול
שאל אמנם נתערבצו לו הדברים, הנה יש בהפסק מלימוד
התורה שני דברים האחד מה שמפסיק מלימוד התורה והוא
בכלל ציטול תורה אשר אין לך עון גדול בכל התורה כעון
ציטול תורה וז"ל רבינו יונה באיגרת התשובה (אות ל"ה)
לציונינו עם פתשגן הכתב) וחייב אדם לעסוק בתורה בכל יום
שנאמר והי' עקב תשמעון וגו' ונאמר ולמדתם אותם וגו'
ואמרו רז"ל ריש פאה ותלמוד תורה כנגד כולם, ואמרו בספרי
כשם ששכר תלמוד תורה גדול מכל המצוות כך עונש ציטול
תורה גדול משאר מצוות, וכן מצינו בבית ראשון שויתר
הקצ"ה על ע"ז וג"ע ושפיכות דמים ולא ויתר על עון ציטול
תורה שנאמר (ירמיה ט' י"א) מי האיש החכם ויבן את זאת
ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אצדה הארץ נצתה
כמדבר מבלי עוזר ויאמר ה' על עוזם את תורתך אשר נתתי
לפניהם (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז) והרובה להנצל מן העונש
המר והעון הגדול הזה יתעסק בצרכי התלמידים וכו' ע"ש.

הב' הלכה זו הוא מדין ציטול תורה שמפסיק ומצטל הזמן
מלימוד התורה והוא עון גדול שאין בכל התורה עון
גדול כזה שמצטל תורה ועונשו גדול מכל, אבל מ"מ אין
עונשו מפורש מה הוא אלא שגדול עונו מכל שאר מצוות,
ועיין ברכות (ה' ע"א) אמר רבא ואיתימא רב חסדא אם
רואה אדם שיסורין באין עליו יפספש במעשיו פשפש ולא
מלא יתלה בציטול תורה שנאמר אשרי הגבר אשר תסורנו י'
ומתורתך תלמדנו (תהלים צ"ד), ועיין ח"א מהרש"א דלא
מלא מדה כנגד מדה ולתורה הכל מנזי ע"ש. ועיין אבות
(פ"ג מ"ד) ר' חנינא בן חכניאי אומר הנעור צלילה והמהלך
בדרך יחידי והמפנה לצו לצטלה הרי זה מתחייב בנפשו.

מיוחסת מ"מ אם הלך למקום שאין מכירין אותו ליכא עליו
חיוב לפרסם פגמו כל שאין צו פסול מחייבי לאוין או עשה
אלא פגום בלבד ואם מי שלא יקפיד עליו יתחנן צו שהרי
קחשיב שם סדר שמונתין לזא זה צוה והוא דוקא פסולים
שאסורים מחמת פסול אבל היכי דלא פסולי אלא יש פגם
הגם שמי שמכיר צו ראו לו לרחק מ"מ מי שאינו מכיר
ואינו מקפיד איסורא ליכא ולכן אמר לו רבא או גלי או נסי
בת מינך כלומר דצמקום שאין מכירין אם לא יקפידו ולא
ידקדקו אחריו ויתנו לו מיוחסת יתנו לו דאיסורא ליכא אבל
היכא דאיכא איסור חייב להגיד ולפרסם וכמו שעשה עזרא
ועליהם אמר רב המנונא כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו
אליהו כופתו והקצ"ה רוצעו ותנא על כולהו אליהו כותב
והקצ"ה חותם איז לו לפוסל את זרעו ופוגם את משפחתו
וכל הפוסל פסול ואינו מדבר בשבחה לעולם וכו' ע"ש אם
לא צמקום סכנה וכמבואר שם דכיון שראו שצאו לידי סכנה
ופירשו, ואפ"ה חכמים מוסרים לתלמידיהם פעם אחת בשבוע.
ואולי גם צוה היכא דהוא בכלל לא נזכרו כשרות להנשא אינו
חייב להגיד צמקום שאין מכירין.

וביחוד נראה דוקא הפגום עצמו אינו חייב להגיד אבל אם
מי שהוא שואל עליו ועל משפחתו וידע שהוא פגום
וכיוצא בו חייב להגיד הנשאל האמת כי אפשר שמקפיד על
ייחוסו אם יכיר צו וכ"ש צפסולים אחרים וכבר הארכתי בס"ד
באותן הילדים המאומצין (אדאפטירט בלע"ז) שיש חיוב להגיד
להם מקור מחנכתם שהם גרים ולפעמים הם בכלל אסופי
שגרע מגר שחשצם עזרא והרי עזרא פירסמם ברבים ושמר
עליהם מאז ולהלן שלא יתערבו ואף שאין אמתו יודע עד מה
מ"מ היכא שידענו בצירור חייב להגיד דאפילו נסמוך על
החזקה היכא דהדבר מסופק לנו דכל המשפחות בחזקת כשרות
הן מ"מ היכא דידוע הפסול חייב להגיד ולהודיעו וח"ו
להכשיל את בני"י והגם כי זה יגרום לבלתי נעימות אבל זה
בכלל מה שהצאתי לעיל שגורם ח"ו לכלל ישראל להתערב
ביניהם פסולי הקהל והרי עזרא בכל כחו קצנא וצורר ועשאן
כסולת נקוי' והצדילים זה מזה ועשה להם סדר נישואין
כמפורש שם צמשה וצטוש"ע א"ע סי' ח' וסי' ד' ע"ש
פרטי דינים.

אלו דברי ידידו המוריד דמעות ופלגי מים ירדו עיני על
החורבן הנורא הנעשה עם אחינו בני"י אשר שונא אחד היטלער
ועוזריו ימ"ש הרגו ושרפו מאתנו עם קדוש כששת מיליאנים
נפשות וסטאלין ועוזריו ימ"ש הרגו ברוחניות כשלשת מיליאן
נפשות מאחינו בני"י ירא ה' וינקום נקמת דם עבדיו השפוף
וי"ר שנוכה לראות בביאת משיח צדקינו כהרף עין ויוציאינו
מגלות המר הזה לבלתי ידח ממנו נדח החותם בלב ונפש,

מנשה הקמץ